

Pracovná skupina pre obilniny, olejninu a bielkovinové plodiny, 5. september 2023

Miesto stretnutia: COPA-COGECA, Rue de Trèves 61, 1040 Brusel

Dátum stretnutia: 5. septembra 2023

Účastník stretnutia: Konzorcium

Názov aktivity: Pracovná skupina pre obilniny, olejninu a bielkovinové plodiny

Predseda: Za nového predsedu skupiny bol zvolený Cédric Benoist (FR, FNSEA). Novými podpredsedami sa stali Guido Seedler (DE, DRV) a Alexandru-Valentin Tachianu (RO, FNPROAGRO).

Podrobný popis aktivity:

Aktualizované informácie o nariadení SUR a lobbistických akcií

Hlasovanie výborov AGRI a ENVI bolo odložené na 9. a 24. 10. 2023, podľa sekretariátu je zásadné zhromaždiť argumenty na obhajobu rozumného používania prostriedkov na ochranu rastlín (PPPs).

Situácia na trhu: a) olejninu a bielkovinové plodiny, b) obilniny

1. svet:

sója – Globálne dodávky sóje sa pre 2023/2024 očakávajú významne vyššie ako minulý rok. Najväčšími producentmi a exportérmi sú Brazília a USA.

repka – Odhad celosvetovej produkcie bol znížený na 86,1 mil. ton, najväčšími producentmi zostávajú EÚ27, Kanada. Obavy vzbudzuje produkcia v Austrálii (pokles o 40 %).

slnečnica – Zvýšená produkcia sa očakáva v Rusku, na UA aj v EÚ. Naďalej pretrvávajú nejasnosti ohľadom UA produkcie a jej transportu do Európy.

EÚ:

olejninu – Očakáva sa rast produkcie slnečnice a sóje, a naopak, pokles produkcie repky. Celková produkcia olejnin v EÚ sa očakáva 32,4 mil. ton.

Predpoveď celkovej produkcie olejnin na rok 2023/24 zostáva 664 mil. ton, čo je oproti minulému roku nárast o 5,5 %.

2. Celkovo sa situácia na svetovom trhu s obilninami vychýlila do mierneho deficitu.

V Európe dosahuje produkcia obilia lepší výsledok, než sa pôvodne očakávalo.

kukurica – V USA sa očakáva veľmi dobrý výsledok, solídna úroda sa očakáva aj v Európe a na UA (nie je známe, aké množstvo produkcie z UA vstúpi na EÚ trh).

pšenica – Očakáva sa záporné saldo, konečné zásoby opäť klesajú. V EÚ sa očakávajú čiastočné

problémy s kvalitou.

Očakáva sa určitá volatilita trhu, cena je pravdepodobne určená, aktuálne neexistuje vyšší dopyt, ktorý by cenu výrazne zvýšil.

Diskusia o výhladoch, predpovediach úrody a suchu

ES zástupca referoval o očakávaných dopadoch vysokých letných teplôt na tohtoročnú produkciu, výnosy budú podpriemerné.

DK zástupca tiež referoval o komplikovanom roku (sucho a potom intenzívne dažde).

IT a FR zástupcovia referovali o významnom znížení produkcie, aj kvôli klimatickým podmienkam.

V UK sa tiež očakáva pokles produkcie obilnín o cca 10 %, v IE o 6 %.

V AT sa očakáva priemerná situácia, znížila sa však produkcia bielkovinových plodín. Na trhu je viditeľný tlak súvisiaci s dovozmi z UA.

DE zástupca referoval o nižšej kvalite kvôli daždivému počasiu, pri obilninách ale nedošlo k významnejšej zmene v produkcii.

BE zástupca referoval o zbere úrody ešte pred začiatkom daždivého obdobia, preto kvalita nebola ovplyvnená. Produkcia sa však znížila o cca 10 %.

RO zástupca referoval o horšom výsledku, než sa očakávalo ešte v júli, a to najmä u obilnín.

PL zástupca za najväčší problém označil tohtoročnú kvalitu plodín, objemovo bola produkcia priemerná.

FI a SE zástupcovia tiež informovali o zložitej situácii a nižšej kvalite. Problémom je aj vysoká cena hnojív.

Ďalšie diskusie sa týkali dopadov dovozov z UA do EÚ. RO zástupcu podporil aj PL zástupca. Obaja upozornili, že zákaz dovozu UA obilia do niektorých krajín EÚ (PL, BG, HU, RO a SK) platí do 15. 9., ale pravdepodobne sa predĺži.

Aktualizované informácie o legislatívnom návrhu o nových genomických technikách (NGTs)

Legislatívny návrh o NGTs zverejnila Komisia v júli, návrh sa týka iba rastlín vyšľachtených cieľenou mutagenézou a cisgenézou a z nich získaných potravín a krmív. Návrh nezahŕňa rastliny získané novými genomickými technikami, ktoré vnášajú genetický materiál z nekrížiteľných druhov (transgenéza). Na tieto techniky sa naďalej vzťahujú súčasné právne predpisy o GMO.

V rámci C-C o NGTs pojednáva skupina pre osivá. V Parlamente je hlavným povereným výborom výbor ENVI, spravodajkyňou je Jessica Polfjardová (SE, EPP). Vo výbore AGRI je spravodajkyňou Veronika Vrecionová (CZ, ECR). Súčasný ES PRES má ambície dokončiť práce na návrhu do konca svojho predsedníctva.

Prezentácia chemickej stratégie Komisie pre udržateľnosť (CSS) a jej potenciálnym dopadom na PPPs

Zástupkyňa CropLife Europe predstavila kumulatívne posúdenie dopadov aktuálnej politiky EÚ súvisiace s chemickým sektorom na poľnohospodárstvo. CropLife Europe podporuje zmenu spôsobu,

akým sa v súčasnosti schvaľujú chemické látky, a tým aj zvýšenie ochrany zdravia ľudí a dopady na životné prostredie. Zmena by mala dopad na produkciu potravín vo všetkých štátoch EÚ, najviac však v štátoch strednej a východnej Európy (SK – takmer 90 %, DE, LT a CZ – takmer 80 % a HU). Najviac dotknuté plodiny by boli kukurica, slnečnica a obilniny, ktoré tvoria asi 48,8 % produkcie potravín v Európe.

Na záver upozornila, že EÚ musí zaistiť stabilný politický rámec, ktorý neohrozí spôsobilosť poľnohospodárov chrániť svoje plodiny a neohrozí potravinovú bezpečnosť.

Následná diskusia sa o. i. týkala dĺžky procesu povolenia novej účinnej látky, pričom podľa zástupkyne CropLife Europe ide štandardne o 7-10 rokov.

Súčasný stav budúcej stratégie Komisie pre bielkoviny a správy Parlamentu z vlastnej iniciatívy

Komisia by mala tzv. bielkovinovú stratégiu prezentovať začiatkom roka 2024 s cieľom dosiahnuť sebestačnosť v produkcii bielkovín a znížiť závislosť od dovozov. Aktuálna diskusia sa vedie najmä ohľadom zahrnutia alternatívnych zdrojov bielkovín. Podľa sekretariátu je zásadné, aby sa stratégia týkala aj bielkovín zo živočíšnej produkcie.

Európsky parlament sa rozhodol ešte pred zverejnením stratégie vydať správu z vlastnej iniciatívy, spravodajkyňou je Emma Wiesnerová (SE, Renew). Sekretariát C-C v správe kritizuje prístup k laboratorne kultivovaným tkanivám. Hlasovanie v AGRI sa uskutoční 19. 9. 2023. Problematické pozmeňovacie návrhy sú podľa sekretariátu napr. kompromisný návrh č. 6, č. 15, č. 20 a č. 29.

Prijatá pozícia C-C k bielkovinovej stratégii zahŕňa niekoľko kľúčových bodov. Z nových prerokovávaných tém sekretariát spomenul napr. debatu o rozdieloch medzi potravinami a krmivami alebo o použití rias ako krmiva. Stratégia by nemala viesť k zvýšeniu dovozu živočíšnych produktov, dôležité je rozvíjať a podporovať povedomie o transferových programoch a investíciách.

Aktualizované informácie o zákone o obnove prírody

Legislatívny návrh bol zverejnený 22. 6. 2022, jeho cieľom je obnoviť ekosystémy, biotopy a jednotlivé druhy v pevninských a morských oblastiach EÚ.

Parlament podporil návrh Komisie zaviesť do roku 2030 opatrenia na obnovu, ktorá by pokryla aspoň 20 % všetkých pevninských a morských oblastí EÚ.

Rokovania trialógu boli zahájené 19. 7. 2023, sekretariát vyzval organizácie na kontaktovanie svojich ministrov životného prostredia.

Prínos aktivity pre poľnohospodárov v SR:

Prenos informácií pre členov SPPK k danej problematike.

Vyplývajúce úlohy pre SPPK:

Pre SPPK nevyplývajú zo zasadania žiadne úlohy.